

УДК 378.018.43

Іванів Ольга Василівна, викладач кафедри іноземних мов та технічного перекладу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

СУЧАСНИЙ СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Анотація

У статті проведено аналіз впровадження дистанційних курсів (ДК) різної тематики (економічні дисципліни, з інформаційно-комунікаційних технологій, технічні, гуманітарні та фундаментальні дисципліни) у вищих навчальних закладах України до 2009 р, а також описано перші спроби створення банку і бази даних на основі цих ДК. Стаття супроводжується списками дистанційних курсів, окремо з кожної із згаданих вище п'яти тематик, створених у восьми ВНЗ нашої країни.

Ключові слова: дистанційний курс, віртуальне навчальне середовище, банк Веб-ресурсів, база даних навчальних об'єктів.

За останнє десятиріччя комбіноване навчання (КН) активно впроваджується не тільки в зарубіжних, але й українських вищих навчальних закладах. Як відомо, основними складовими частинами КН є традиційне і дистанційне навчання (ДН). У впроваджуваному в Україні комбінованому навчанні поки що переважає перша складова, тобто традиційне навчання. Дистанційне навчання або його елементи (електронні навчальні матеріали, форуми, аудіо-, відеоконференції тощо) становлять лише незначну частину навчального процесу.

Для організації дистанційного навчання, яке, відповідно, сприятиме активнішому впровадженню комбінованого навчання в Україні, потрібно мати достатню кількість дистанційних курсів (ДК) з різних дисциплін. Як видно із проведених вітчизняних досліджень, кількість і якість таких курсів в українських вищих навчальних закладах (ВНЗ) постійно зростає. Аналіз діючих електронних дистанційних курсів показав, що у 10 провідних вітчизняних ВНЗ та організаціях у 2002 р. для організації дистанційного і комбінованого навчання вже використовували 224 ДК, а у 2006 р. – 410 ДК. [1, с. 323-342; 2, с. 41-48; 3].

Мета цієї статті – провести аналіз впровадження дистанційних курсів, їх тематики у вищих навчальних закладах України після підписання Болонської декларації, а також описати перші спроби створення банків і бази даних ДК в нашій країні.

Аналіз проводився на основі дистанційних курсів виявлених на Веб-сторінках десятиох ВНЗ та організаціях, згаданих у докторській дисертації Б. Шуневича [3, с. 174] як провідних центрів, лабораторій, кафедр, інститутів у сфері електронного дистанційного навчання в Україні у 2002 р., а саме: Центру післядипломної освіти (колишня назва: Головний навчальний центр) ВАТ Укртелекому (Укртел) [4]; кафедра, пізніше лабораторія дистанційного навчання, а тепер Навчально-науковий інститут заочного та дистанційного навчання Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій (ДУІКТ) [5]; Київського інституту інвестиційного менеджменту (КІМ) [6]; Лабораторії дистанційного навчання Київського національного торгово-економічного університету (КНТЕУ) [7]; Міжнародного науково-навчального центру ЮНЕСКО/МПП інформаційних технологій і систем НАН України і Міністерства освіти і науки України (МННЦ) [8]; Центру дистанційного навчання Навчальної мережі глобального розвитку Світового банку Національної академії державного управління при Президентові України (НАДУ) [9]; Проблемній лабораторії дистанційного навчання Національного технічного університету “ХПІ” (НТУ”ХПІ”) [10]; Лабораторії дистанційного навчання Сумського державного університету (СДУ) [11]; Українській системі дистанційного навчання (УСДН) [12]; Українського інституту інформаційних технологій в освіті (УІТО) Національного технічного університету України «КПІ» (НТУУ «КПІ») [13]. Як виявилось в процесі дослідження, два із цих десяти навчальних закладів та організацій не дають інформації на своїх Веб-сторінках про сучасний стан впровадження дистанційних курсів, тому проведемо аналіз навчальних матеріалів для дистанційного навчання тільки на основі інформації про вісім ВНЗ та організацій (див. табл. 1-6).

Всі виявлені дистанційні курси розділено умовно на такі тематичні групи, запропоновані на Веб-сторінці

УШТО [13], а саме: економічні дисципліни, з інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), технічні, гуманітарні та фундаментальні дисципліни.

Найбільшою кількістю дистанційних курсів представлені економічні дисципліни (163), які пропонують 7 із 8 вищих навчальних закладів та організацій. У більшості випадків ці ДК пропонує одна (140), у 14 випадках – дві, у 7 випадках – три і в 2 випадках – чотири установи (табл. 1).

Таблиця 1

Дистанційні курси з економічних дисциплін (станом на 2009 р.)

№	Дисципліни	НТУУ «КПІ»	УСДН	НТУ «ХПІ»	НАДУ	КНЕУ	СДУ	Укртел	МННЦ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Адміністративний менеджмент	-	-	-	-	-	+	-	-
2	Аналіз банківської діяльності	+	-	-	-	-	-	-	-
3	Аналіз інвестиційних проектів	+	-	-	-	-	-	-	-
4	Аналіз, моделювання і управління ризиком	+	-	-	-	-	-	-	-
5	Аудит	-	-	-	-	-	+	-	-
6	Аудит підприємницької діяльності	+	-	-	-	-	-	-	-
7	Банки та банківський бізнес	-	+	-	-	-	-	-	-
8	Банківські операції	+	-	-	-	-	-	-	-
9	Бізнес-ідея та оцінка ділової можливості	-	+	-	-	-	-	-	-
10	Бізнес-планування	-	+	-	-	-	-	-	-
11	Бізнес-планування для підприємств Українського товариства глухих	-	+	-	-	-	-	-	-
12	Бізнес-статистика	-	+	-	-	-	-	-	-
13	Бухгалтерський облік	+	-	-	-	+	+	-	-
14	Бюджетна система	+	-	-	-	-	-	-	-
15	Бюджетний менеджмент	+	-	-	-	-	-	-	-
16	Бюджетні та позабюджетні фінансові фонди	+	-	-	-	-	-	-	-
17	Валютне регулювання	+	-	-	-	-	-	-	-
18	Валютні операції	+	-	-	-	-	-	-	-
19	Внутрішній економічний механізм підприємства	-	-	-	-	-	+	-	-
20	Вступ в інтелектуальну власність	-	+	-	-	-	-	-	-
21	Гроші і кредит	+	-	-	-	+	+	-	-
22	Грошово-кредитні системи зарубіжних країн	+	-	-	-	-	-	-	-
23	Державне регулювання економіки	+	-	-	-	-	+	-	-
24	Державні фінанси та бюджетний процес	-	-	-	+	-	-	-	-
25	Ділові фінанси	-	-	-	+	-	-	-	-

26	Економетрія	+	+	-	-	-	+	-	-
27	Економіка довкілля	-	+	-	-	-	-	-	-
28	Економіка і організація діяльності фірми	-	-	-	-	-	+	-	-
29	Економіка підприємства	+	-	-	-	-	+	-	-
30	Економіка праці	+	-	-	-	-	-	-	-
31	Економіка праці та соціально-трудова відносини	+	-	-	-	-	+	-	-
32	Економіка та організація інноваційної діяльності	-	-	-	-	-	+	-	-
33	Економіка та фінанси підприємства	-	-	-	-	+	-	-	-
34	Економіка торговельного підприємства	-	-	-	-	+	-	-	-
35	Економіко-математичне моделювання	+	-	-	-	-	-	-	-
36	Економічна діагностика	-	-	-	-	-	+	-	-
37	Економічна інтеграція України в аспекті міжнародного бізнесу	-	+	-	-	-	-	-	-
38	Економічна історія	+	-	-	-	-	+	-	-
39	Економічна теорія	-	-	-	-	-	+	-	-
40	Економічний аналіз	+	-	-	-	-	+	-	-
41	Економічний ризик	-	-	+	-	-	+	-	-
42	Електронна комерція	-	+	-	-	-	-	-	-
43	Електронний бізнес	-	+	-	-	-	-	-	-
44	Започаткування бізнесу	-	+	-	-	-	-	-	-
45	Інвестиційне кредитування	+	-	-	-	-	-	-	-
46	Інвестиційне проектування	+	-	-	-	-	-	-	-
47	Інвестування	+	-	-	-	-	+	-	-
48	Інформаційний менеджмент	-	+	-	-	-	-	-	-
49	Інформаційні системи і технології у фінансових установах	+	-	-	-	-	-	-	-
50	Історія економічних вчень	+	-	-	-	-	+	-	-
51	Комерціалізація технологій	-	+	-	-	-	-	-	-
52	Контроль і ревізія	+	-	-	-	-	-	-	-
53	Корпоративне управління	-	+	-	-	-	-	-	-
54	Кредитування і контроль	+	-	-	-	-	-	-	-
55	Макроекономіка	+	-	-	-	+	+	-	-
56	Макроекономічна політика	-	-	-	+	-	-	-	-
57	Маркетинг	+	-	-	+	+	+	-	-
58	Маркетинг в банку	+	-	-	-	-	-	-	-
59	Маркетинг в телекомунікаціях	-	-	-	-	-	-	+	-
60	Маркетинг для початківців	-	+	-	-	-	-	-	-
61	Маркетингова товарна політика	-	-	-	-	+	-	-	-

62	Маркетингові дослідження	-	+	-	-	-	-	-	-
63	Математична статистика	+	-	-	-	-	-	-	-
64	Математичне моделювання підприємницької діяльності	-	-	-	-	-	+	-	-
65	Менеджмент	-	-	-	-	-	+	-	-
66	Менеджмент в телекомунікаціях	-	-	-	-	-	-	+	-
67	Менеджмент інформаційних ресурсів	-	+	-	-	-	-	-	-
68	Менеджмент інформаційних систем	-	+	-	-	-	-	-	-
69	Менеджмент неприбуткових організацій (NGO)	-	+	-	-	-	-	-	-
70	Менеджмент часу	-	+	-	-	-	-	-	-
71	Митна справа	-	-	-	-	+	-	-	-
72	Міжнародна економіка	+	+	-	-	-	+	-	-
73	Міжнародний бізнес	-	+	-	-	-	-	-	-
74	Міжнародний маркетинг	-	+	-	-	-	-	-	-
75	Міжнародні інвестиції	+	-	-	-	-	-	-	-
76	Міжнародні розрахунки і валютні операції	+	-	-	-	-	-	-	-
77	Міжнародні фінанси	+	+	-	-	-	-	-	-
78	Міжнародні фінансово-кредитні операції	+	-	-	-	-	-	-	-
79	Міжнародні фінансово-кредитні організації	+	-	-	-	-	-	-	-
80	Мікроекономіка	+	+	-	-	-	+	-	-
81	Мікроекономіка для аналізу державної політики	-	-	-	+	-	-	-	-
82	Місцеві фінанси	+	-	-	-	-	-	-	-
83	Моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів	-	-	-	-	-	+	-	-
84	Облік і аудит в банку	+	-	-	-	-	-	-	-
85	Організація виробництва	-	-	-	-	-	+	-	-
86	Основи екології та економіки природокористування	-	-	-	-	-	+	-	-
87	Основи менеджменту	-	-	-	-	+	-	-	-
88	Основи підприємництва	-	-	-	-	+	-	-	-
89	Основи роздрібно торгівлі модними товарами	-	+	-	-	-	-	-	-
90	Особисті вміння менеджера	-	+	-	-	-	-	-	-
91	Планування діяльності підприємства	-	-	-	-	-	+	-	-
92	Податкова система	+	-	-	-	-	-	-	-
93	Податковий менеджмент	+	-	-	-	-	-	-	-

94	Політична економія	+	-	-	-	-	+	-	-
95	Потенціал підприємства: формування та оцінювання	-	-	-	-	-	+	-	-
96	Проектне фінансування	+	-	-	-	-	-	-	-
97	Проектний аналіз	-	-	-	-	-	+	-	-
98	Проектування нових продуктів та послуг	-	+	-	-	-	-	-	-
99	Регіональний менеджмент	-	-	-	-	-	+	-	-
100	Реклама та зв'язки з громадськістю	-	+	-	-	-	-	-	-
101	Реструктуризація боржника	-	+	-	-	-	-	-	-
102	Ризик прийняття ділових рішень	-	+	-	-	-	-	-	-
103	Ринок фінансових послуг	+	-	-	-	-	-	-	-
104	Ринок цінних паперів	-	+	-	-	-	-	-	-
105	Розміщення продуктивних сил	+	-	-	-	-	-	-	-
106	Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка	-	-	-	-	-	+	-	-
107	Системне лідерство	-	+	-	-	-	-	-	-
108	Системний аналіз	-	+	-	-	-	-	-	-
109	Системний аналіз об'єктів і процесів управління	-	+	-	-	-	-	-	-
110	Соціальне страхування	+	-	-	-	-	-	-	-
111	Статистика	-	-	-	-	-	+	-	-
112	Створення і реєстрація підприємства	-	+	-	-	-	-	-	-
113	Стратегічне управління підприємством	-	-	-	-	-	+	-	-
114	Стратегія підприємства	-	-	-	-	-	+	-	-
115	Страхові послуги	+	-	-	-	-	-	-	-
116	Страхування	+	-	-	-	-	+	-	-
117	Сучасні методи управління якістю	-	-	-	-	-	-	+	-
118	Тендери та гранти: можливість розвитку Вашого бізнесу	-	+	-	-	-	-	-	-
119	Теорія бухгалтерського обліку	+	-	-	-	-	-	-	-
120	Теорія менеджменту	-	+	-	-	-	-	-	-
121	Теорія статистики	+	-	-	-	-	-	-	-
122	Теорія управління	-	-	-	-	-	+	-	-
123	Технологічний трансфер	-	+	-	-	-	-	-	-
124	Торговельна логістика	-	-	-	-	+	-	-	-
125	Управління акціонерним товариством	-	-	-	-	-	-	+	-
126	Управління банківськими ризиками	+	-	-	-	-	-	-	-

127	Управління виробництвом та операціями	-	+	-	-	-	-	-	-
128	Управління зв'язками з клієнтами	-	+	-	-	-	-	-	-
129	Управління змінами	-	+	-	-	-	-	-	-
130	Управління Інтернет-технологіями в бізнесі	-	+	-	-	-	-	-	-
131	Управління людськими ресурсами неприбуткових організацій	-	-	-	-	-	+	-	-
132	Управління малим бізнесом	-	+	-	-	-	-	-	-
133	Управління організаційним розвитком неприбуткових організацій	-	-	-	-	-	+	-	-
134	Управління персоналом в 21-му сторіччі	-	+	-	-	-	-	-	-
135	Управління портфелем	-	+	-	-	-	-	-	-
136	Управління потенціалом підприємства	-	-	-	-	-	+	-	-
137	Управління проектами	-	+	-	-	-	+	-	-
138	Управління фінансами малого бізнесу	+	-	-	-	-	-	-	-
139	Управління фінансовими ризиками	+	-	-	-	-	-	-	-
140	Управління проектами і управління з допомогою проектів	-	+	-	-	-	-	-	-
141	Управління якістю в операційних системах	-	+	-	-	-	-	-	-
142	Управління якістю послуг неприбуткових організацій	-	-	-	-	-	+	-	-
143	Управлінський облік	-	+	-	-	-	-	-	-
144	Фінанси	+	+	-	-	+	+	-	-
145	Фінанси зарубіжних корпорацій	+	-	-	-	-	-	-	-
146	Фінанси підприємств	+	-	-	-	-	+	-	+
147	Фінансова діяльність суб'єктів господарювання	+	-	-	-	-	-	-	-
148	Фінансова реструктуризація	-	+	-	-	-	-	-	-
149	Фінансова санація підприємств	+	-	-	-	-	-	-	-
150	Фінансова статистика	+	-	-	-	-	-	-	-
151	Фінансове і банківське право	+	-	-	-	-	-	-	-
152	Фінансовий аналіз	+	+	-	-	-	-	-	-
153	Фінансовий менеджмент	+	+	-	-	-	+	-	-
154	Фінансовий менеджмент у банку	+	-	-	-	-	-	-	-
155	Фінансовий облік	+	-	-	-	-	-	-	-
156	Фінансовий ринок	+	-	-	-	-	-	-	-

157	Фінансово-банківська статистика	+	-	-	-	-	-	-	-
158	Фінансово-правові питання діяльності недержавних організацій в Україні	+	-	-	-	-	-	-	-
159	Центральний банк і грошово-кредитна політика	+	-	-	-	-	-	-	-
160	Ціноутворення	-	-	-	-	+	-	-	-
162	Як одержати ліцензію, сертифікат, патент	-	+	-	-	-	-	-	-
163	Advanced M@rketng	-	+	-	-	-	-	-	-

Для укладання дистанційних курсів два із цих навчальних закладів (НТУУ «КПІ», Укртел) використовують однакове віртуальне навчальне середовище (ВНС) «LearningSpace», а НТУУ «КПІ» ще й Moodle, два (КНЕУ, НАДУ) – «Прометей» і, крім цього, в НАДУ деякі курси укладені на ВНС VLE. Решту, три установи використовують для укладання ДК різні віртуальні середовища, відповідно, УСДН – WebСТ, НТУ «ХПІ» – власне ВНС «Веб-клас ХПІ», СДУ – власне дистанційне середовище „Віртуальний навчальний центр” [3, с. 195]. Якщо ВНЗ використовують у навчальному процесі однакові курси, то студенти цих навчальних закладів мають можливість вибирати кращий із запропонованих курсів при умові, якщо вони укладені на однаковому віртуальному навчальному середовищі і між цими освітніми закладами та організаціями є домовленість про обмін курсами. Наприклад, дистанційні курси «Маркетинг» і «Фінанси» використовують чотири ВНЗ, відповідно, НТУУ «КПІ», НАДУ, КНЕУ, СДУ і НТУУ «КПІ», УСДН, КНЕУ, СДУ. Курс «Маркетинг» впроваджений в двох навчальних закладах (НАДУ, КНЕУ), в яких використовують для укладання ДК однакові ВНС, а саме: «Прометей», тому студенти цих ВНЗ можуть мати вибір з двох курсів «Маркетинг» за умови домовленості про співпрацю між двома згаданими навчальними закладами. Два інші ВНЗ (НТУУ «КПІ», СДУ) не можуть обмінюватися цим дистанційним курсом, тому що він створений на двох різних віртуальних середовищах. Дистанційний курс «Фінанси» укладений на чотирьох різних ВНС (НТУУ «КПІ» – «LearningSpace» або «Moodle»; УСДН – «WebСТ»; КНЕУ – «Прометей»; СДУ – власне дистанційне середовище „Віртуальний навчальний центр”).

Трохи меншою кількістю ДК представлені гуманітарні дисципліни (126), які пропонують 6 із 8 освітніх закладів та організацій. У більшості випадків ці ДК пропонує один із досліджуваних ВНЗ або організацій (113), у 8 випадках – дві, а у 3 випадках – три навчальні установи. Всі три дистанційні курси «Логіка», «Політологія» і «Соціологія» впроваджені в НТУУ «КПІ», КНЕУ і СДУ, але створені на різних ВНС, тому у студентів цих навчальних закладів немає можливості вибирати кращий з трьох варіантів ДК (табл. 2).

Таблиця 2

Дистанційні курси з гуманітарних дисциплін (станом на 2009 р.)

№	Дисципліни	НТУУ «КПІ»	УСДН	НТУ «ХПІ»	НАДУ	КНЕУ	СДУ
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Адвокатура України	-	-	-	-	-	+
2	Аналітичні методи	-	-	-	+	-	-
3	Англійська мова	-	-	-	-	-	+
4	Англійська мова для перекладачів	-	-	+	-	-	-
5	Англійська мова для початківців	-	+	-	-	-	-
6	Англійська мова професійного спілкування	+	-	-	-	-	-
7	Англійська мова у сфері державного управління	-	-	-	+	-	-
8	Верховенство права	-	-	-	+	-	-
9	Відкрий спілкування жестовою	-	+	-	-	-	-

	мовою						
10	Геополітика і національна безпека України	-	-	-	+	-	-
11	Господарське законодавство	+	-	-	-	-	+
12	Державна політика: аналіз та механізми впровадження	-	-	-	+	-	-
13	Державне управління в економічній сфері	-	-	-	+	-	-
14	Державне управління в Україні: організаційно-правові засади	-	-	-	+	-	-
15	Дистанційний курс «Навчання написання реферату» (німецька мова)	+	-	-	-	-	-
16	Ділова англійська мова	+	-	-	-	-	-
17	Ділова українська мова	-	-	-	+	-	-
18	Ділова українська мова в державному управлінні	-	-	-	+	-	-
19	Ділова українська мова і культура спілкування	-	-	+	-	-	-
20	Ділове спілкування	-	+	-	-	-	-
21	Ділові папери в менеджменті	+	-	-	-	-	-
22	Діловодство	+	-	-	-	+	-
23	Економічний розвиток регіону та міста	-	-	-	+	-	-
24	Електронний документообіг	-	-	-	+	-	-
25	Етика бізнесу	-	-	-	-	+	-
26	Етика в державному управлінні	-	-	-	+	-	-
27	Етика та естетика	-	-	-	-	-	+
28	Європейська інтеграція	-	-	-	+	-	-
29	Іноземна мова у професійній діяльності	-	-	-	+	-	-
30	Інституційний розвиток держави	-	-	-	+	-	-
31	Інституційний розвиток на рівні регіону	-	-	-	+	-	-
32	Інтенсивна програма з бухгалтерського обліку та аудиту (Євростандарти)	-	-	-	+	-	-
33	Інформаційна політика в Україні	-	-	-	+	-	-
34	Інформаційна політика та зв'язки з громадськістю	-	-	-	+	-	-
35	Історія України	-	-	-	-	+	+
36	Кадрова політика і державна служба	-	-	-	+	-	-
37	Керівник в органах державного управління та місцевого самоврядування	-	-	-	+	-	-
38	Комунікації в організації та інформаційне забезпечення	-	-	-	+	-	-
39	Комунікації та інформаційне забезпечення державного управління	-	-	-	+	-	-
40	Комунікації та інформаційне забезпечення управління на регіональному та місцевому рівнях	-	-	-	+	-	-
41	Концепція сучасного суспільствознавства	-	-	-	-	-	+
42	Корекція вад мовлення нечуючих	-	+	-	-	-	-
43	Корпоративна політика та лідерство в організації	-	-	-	+	-	-
44	Корпоративне управління	-	-	-	+	-	-
45	Криптологія	-	-	-	-	-	+

46	Культурологія	-	-	-	-	+	+
47	Курс української мови для англомовних студентів «Golden Gates to Ukrainian»	+	-	-	-	-	-
48	Логіка	+	-	-	-	+	+
49	Логіка, методологія та методика наукових досліджень	-	-	-	+	-	-
50	Людські стосунки	+	-	-	-	-	-
51	Методи статистики в освіті	-	-	-	+	-	-
52	Методичні вказівки з англійської мови для студентів	+	-	-	-	-	-
53	Методологія проведення наукових досліджень	-	-	-	+	-	-
54	Мистецтво ділового спілкування	-	-	-	+	-	-
55	Міжнародні угоди і національне законодавство в сфері інтелектуальної власності	+	-	-	-	-	-
56	Навчання депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів	+	-	-	-	-	-
57	Національна безпека	-	-	-	+	-	-
58	Німецька мова	-	-	-	-	-	+
59	Німецька мова у сфері державного управління	-	-	-	+	-	-
60	Основи грантмейкерства	-	-	+	-	-	-
61	Основи діловодства	-	+	-	-	-	-
62	Основи інтелектуальної власності	+	-	-	-	-	-
63	Основи педагогіки	-	-	-	-	-	+
64	Основи педагогіки: рефлексія	-	-	+	-	-	-
65	Основи створення тестових завдань та тестів навчальних досягнень	+	-	-	-	-	-
66	Охорона здоров'я та бідність	-	-	-	+	-	-
67	Підприємницьке право	-	-	-	-	-	+
68	Політика європейської та євроатлантичної інтеграції	-	-	-	+	-	-
69	Політико-правові засади державного управління	-	-	-	+	-	-
70	Політичні процеси в умовах демократизації українського суспільства	-	-	-	+	-	-
71	Політологія	+	-	-	-	+	+
72	Право в державному управлінні	-	-	-	+	-	-
73	Правові засади управління організацією	-	-	-	+	-	-
74	Правознавство	+	-	-	-	-	+
75	Психологія	-	-	-	-	+	+
76	Психологія бізнесу	-	+	-	-	-	-
77	Релігієзнавство	-	-	-	-	-	+
78	Розвиток держави: реалізація європейського вибору України	-	-	-	+	-	-
79	Розроблення та аналіз державної політики	-	-	-	+	-	-
80	Соціальний захист прав та інтересів нечуючих	-	+	-	-	-	-
81	Соціальний і гуманітарний розвиток регіону та міста	-	-	-	+	-	-
82	Соціологія	+	-	-	-	+	+
83	Сталий розвиток та корпоративна соціальна	+	-	-	-	-	-

	відповідальність						
84	Становлення і розвиток демократії: світовий досвід для України	-	-	-	+	-	-
85	Статистичні методи в державному управлінні	-	-	-	+	-	-
86	Стратегічне планування	-	-	-	+	-	-
87	Стратегічне планування та реалізація політики на центральному, регіональному та місцевому рівнях	-	-	-	+	-	-
88	Суспільно-політичні реформи	-	-	-	+	-	-
89	Теоретичні та організаційні засади державного управління	-	-	-	+	-	-
90	Теорія та практика державного управління	-	-	-	+	-	-
91	Територіальна організація влади в Україні	-	-	-	+	-	-
92	Технології прийняття управлінських рішень	-	-	-	+	-	-
93	Трансформація правових систем у країнах Центральної та Східної Європи	-	-	-	+	-	-
94	Українознавство	-	-	+	-	-	-
95	Українська ділова мова	-	+	-	-	-	+
96	Українська і закордонна культура	-	-	-	-	-	+
97	Українська мова	-	-	-	-	-	+
98	Управління людськими ресурсами	-	-	-	+	-	-
99	Управління персоналом	-	-	-	+	-	-
100	Управління підприємством, установою, організацією	-	-	-	+	-	-
101	Управління проектами	-	-	-	+	-	-
102	Управління ризиками та кризами на загальнодержавному рівні	-	-	-	+	-	-
103	Управління ризиками та кризами на рівні регіону та міста	-	-	-	+	-	-
104	Управління соціальним і гуманітарним розвитком	-	-	-	+	-	-
105	Філософія	-	-	-	-	+	+
106	Філософія та етика державного управління	-	-	-	+	-	-
107	Філософські проблеми наукового пізнання	+	-	-	-	-	-
108	Форми організації навчального процесу в школах для дітей з вадами слуху	-	+	-	-	-	-
109	Французька мова (Le niveau débutant)	+	-	-	-	-	-
110	Французька мова (Le niveau moyen)	+	-	-	-	-	-
111	Французька мова у сфері державного управління	-	-	-	+	-	-
112	Часові форми дієслова в англійській мові	-	-	+	-	-	-
113	Як стати консультантом-тренером у галузі державної політики	-	-	+	-	-	-
114	Business Across Cultures	-	-	+	-	-	-
115	Communication in science	-	-	+	-	-	-
116	English for Information Technology	-	-	+	-	-	-
117	English for Intellectual Property Issue	-	-	+	-	-	-

118	Fundamentals of Academic Writing: Writing an Essay	-	-	+	-	-	-
119	Gender in Computer-Mediated Communication	-	-	+	-	-	-
120	Gender in Cybersociety. Course Portfolio	-	-	+	-	-	-
121	Getting on in English	+	-	+	-	-	-
122	I Major in Economics (Підручник з англійської мови)	-	-	-	-	+	-
123	Intelligent Business. Learning English	-	-	+	-	-	-
124	Interactive English Grammar	-	-	+	-	-	-
125	Public relations	+	-	-	-	-	-

з фундаментальних наук (24). Дистанційні курси з інформаційно-комунікаційних технологій пропонують всі 8 освітніх закладів та організацій. У більшості випадків ці ДК використовує один із досліджуваних ВНЗ (73), у 4 випадках – два ВНЗ і по 1 випадку – три і чотири установи. ДК з технічних дисциплін пропонують 5 із 8 освітніх закладів та організацій. В основному ДК пропонує один із досліджуваних ВНЗ (63), у 3 випадках – два ВНЗ і 1 випадок – три установи. Дистанційні курси з фундаментальних дисциплін використовують тільки 3 освітні заклади та організації. У більшості випадків ці ДК пропонує один із досліджуваних ВНЗ (23) і в 1 випадку – дві установи (табл. 3–5).

Таблиця 3

Дистанційні курси з інформаційно-комунікаційних технологій
(станом на 2009 р.)

№	Дисципліни	НТУУ «КПІ»	УСДН	НТУ «ХП»	НАДУ	КНЕУ	СДУ	Укртел	МННЦ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Адміністратор (Moodle)	+	-	-	-	-	-	-	-
2	Алгоритмічні мови	-	-	-	-	-	+	-	-
3	Архітектура ЕОМ	-	-	-	-	-	+	-	-
4	Бази даних та інформаційні системи	-	-	-	-	-	+	-	-
5	Використання MS Power Point для створення презентації	-	-	-	-	-	-	+	-
6	Вступ до операційної системи Linux	+	-	-	-	-	-	-	-
7	Делфі для непрограмістів	-	-	+	-	-	-	-	-
8	Дистанційне навчання	-	-	+	-	-	-	-	-
9	Дистанційний тренінг	-	-	+	-	-	-	-	-
10	ДК для адміністраторів навчальних комп'ютерних комплексів (ОС Windows XP)	+	-	-	-	-	-	-	-
11	Електронні таблиці Excel 2000	-	-	-	-	-	-	+	-
12	Ефективні комунікації	-	+	-	-	-	-	-	-
13	Імітаційне моделювання	-	-	+	-	-	-	-	-
14	Інформатика	+	+	-	-	+	+	-	-
15	Інформатика і комп'ютерна техніка	+	-	+	-	+	-	-	-
16	Інформатика на	-	+	-	-	-	-	-	-

	практиці								
17	Інформаційні матеріали дистанційного курсу	-	-	+	-	-	-	-	-
18	Інформаційні системи та технології підприємства	-	-	-	-	-	+	-	-
19	Інформаційні технології низькотемпературної техніки	-	-	+	-	-	-	-	-
20	Інформаційні технології та системи	-	-	-	-	+	-	-	-
21	Інформація та комунікація (Internet Explorer & Outlook Express)	+	-	-	-	-	-	-	-
22	Інформаційні системи і технології в фінансових установах	+	-	-	-	-	-	-	-
23	Комп'ютерна графіка	-	-	-	-	-	+	-	-
24	Комп'ютерна графіка і моделювання	-	-	+	-	-	-	-	-
25	Комп'ютерна компетентність	+	-	-	-	-	-	-	-
26	Комп'ютерні мережі	-	-	-	-	+	+	-	-
27	Комп'ютерні мережі і комунікації	-	-	+	-	-	-	-	-
28	Контроль у дистанційному навчанні	-	-	+	-	-	-	-	-
29	Математичне програмування	-	-	-	-	-	+	-	-
30	Методи оптимізації	-	-	-	-	-	+	-	-
31	Моделювання, інформаційні системи та технології в державному управлінні	-	-	-	+	-	-	-	-
32	Моделювання на ЕОМ	+	-	-	-	-	-	-	-
33	Мультимедіа в дистанційних навчальних курсах на основі WWW	-	-	-	-	-	-	-	+
34	Обчислювальна геометрія та комп'ютерна графіка	-	-	-	-	-	+	-	-
35	Обчислювальна техніка та програмування	+	-	-	-	-	-	-	-
36	Операційні системи	-	-	-	-	-	+	-	-
37	Основи дистанційного навчання	-	-	+	-	-	-	-	-
38	Основи Інтернету	-	-	-	-	-	+	-	+
39	Основи інформаційних технологій і програмування. 1 част.	-	-	+	-	-	-	-	-
40	Основи інформаційних технологій і програмування. 2 част.	-	-	+	-	-	-	-	-
41	Основи комп'ютерних мереж	-	-	-	-	-	-	+	-
42	Основи комп'ютерної грамотності	-	-	-	-	-	-	+	-
43	Основи операційної	-	-	-	-	-	-	+	-

	системи Windows 98								
44	Основи побудови комп'ютерів та комп'ютерна архітектура. Основи програмування	+	-	-	-	-	-	-	-
45	Основи програмування мовою C++	-	-	+	-	-	-	+	-
46	Основи програмування та алгоритмічні мови	-	-	+	-	-	-	-	-
47	Основи Macromedia Flash 5.0	+	-	-	-	-	-	-	-
48	Основи Windows Server 2003	+	-	-	-	-	-	-	-
49	Персональний інформаційний менеджер MS Outlook	-	-	-	-	-	-	+	-
50	Підготовка бізнес-сайту на основі WEB-технологій	-	+	-	-	-	-	-	-
51	Практикум тьютора	-	-	+	-	-	-	-	-
52	Практикум тьютора (базовий курс)	-	-	+	-	-	-	-	-
53	Програмне забезпечення EOM	-	-	-	-	-	+	-	-
54	Програмування	-	-	-	-	-	+	-	-
55	Проектування дистанційного курсу	-	-	+	-	-	-	-	+
56	Робота з базами даних MS Access	-	-	-	-	-	-	+	-
57	Робота з текстовим редактором Word 2000	-	-	-	-	-	-	+	-
58	Розроблення дистанційних курсів з використанням Lotus Learning Space	+	-	-	-	-	-	-	-
59	Розроблення дистанційних курсів з використанням e-learning платформи Moodle	+	-	-	-	-	-	-	-
60	Розроблення інтерактивного сайту	-	-	+	-	-	-	-	-
61	Розроблення навчальної програми	-	-	+	-	-	-	-	-
62	Системне програмування	-	-	-	-	-	+	-	-
63	Створення інтерактивного сайту на базі середовища "Веб-клас ХІІІ"	-	-	+	-	-	-	-	-
64	Створюємо дистанційний курс дистанційно	-	-	+	-	-	-	-	-
65	Сучасні технології дистанційного навчання	-	-	+	-	-	-	-	-
66	Теорія інформації	-	-	-	-	-	+	-	-
67	Теорія прийняття рішень (Управлінські рішення)	-	-	+	-	-	-	-	-
68	Теорія програмування	-	-	-	-	-	+	-	-
69	Тестування за курсом «Вступ до операційної системи Linux»	+	-	-	-	-	-	-	-
70	Технології Веб-	-	-	+	-	-	-	-	-

	дизайну, 1 модуль								
71	Технології урядування е-	+	-	-	-	-	-	-	-
72	Технологічне передбачення	+	-	-	-	-	-	-	-
73	Microsoft Office 2003. Access	+	-	-	-	-	-	-	-
74	Internet Communication	-	-	+	-	-	-	-	-
75	Microsoft Office 2003. Excel	+	-	-	-	-	-	-	-
76	Microsoft Office 2003. PowerPoint	+	-	-	-	-	-	-	-
77	Microsoft Office 2003. Word	+	-	-	-	-	-	-	-
78	Project Expert™ як засіб фінансового моделювання	-	+	-	-	-	-	-	-
79	Windows XP	+	-	-	-	-	-	-	-

Таблиця 4

Дистанційні курси з технічних дисциплін (станом на 2009 р.)

№	Дисципліни	НТУУ «КПІ»	НТУ «ХП»	КНЕУ	СДУ	Укртел
1	2	3	5	7	8	9
1	Автоматизована система комплексних розрахунків за послуги зв'язку (АСКР) (змішаний дистанційний курс)	-	-	-	-	+
2	Атестація робочих місць	-	-	-	-	+
3	Безпека життєдіяльності	+	-	+	+	-
4	Вимірювальні перетворювачі	+	-	-	-	-
5	Вступ у спеціальність	-	+	-	-	-
6	Гідравліка, гідро- и пневмопривід самохідних машин	-	+	-	-	-
7	Гідрогазодинаміка	-	+	-	-	-
8	Дослідження основних характеристик процесів обробки матеріалів різанням	+	-	-	-	-
9	Екологія	-	-	-	+	-
10	Електробезпека: схематизація та інтерпретація змісту знань	+	-	-	-	-
11	Електронні пристрої інформаційно-вимірювальної техніки	+	-	-	-	-
12	Електротехніка (лабораторні роботи)	+	-	-	-	-
13	Електротехніка (практичні роботи)	+	-	-	-	-
14	Електротехнічні матеріали	+	-	-	-	-
15	Загальноканална система сигналізації СКС-7 (змішаний дистанційний курс)	-	-	-	-	+
16	Інженерна графіка	-	-	-	+	-
17	Інтелектуальні засоби вимірювальної техніки	+	-	-	-	-
18	Коливання і віброзахист самохідних машин	-	+	-	-	-
19	Методи та засоби вимірювань	+	-	-	-	-
20	Метрологія та вимірювальна техніка	+	-	-	-	-
21	Метрологія та вимірювання	+	-	-	-	-
22	Мікроконтролери сімейства HC11	+	-	-	-	-
23	Мікроконтролери сімейства HC12	+	-	-	-	-
24	Мікроконтролери сімейства HSO8	+	-	-	-	-
25	Мікроконтролери сімейства SBC68K	+	-	-	-	-
26	Мікроконтролери та OMEOM (робота з симулятором THRSim11)	+	-	-	-	-

27	Моделювання процесів обробки матеріалів різанням	+	-	-	-	-
28	НДРС	-	+	-	-	-
29	Невизначенність результату вимірювання	+	-	-	-	-
30	Нейромережеві технології в експериментальній інформатиці	+	-	-	-	-
31	Нечітка логіка	+	-	-	-	-
32	Основи екології	-	+	+	-	-
33	Основи електроніки	+	-	-	-	-
34	Основи електротехніки	+	-	-	-	-
35	Основи дискретної схемотехніки	+	-	-	-	-
36	Основи метрології і вимірювальної техніки	+	-	-	-	-
37	Основи охорони праці	-	-	-	+	-
38	Основи побудови і функціонування апаратури визначення номерів	-	-	-	-	+
39	Основи побудови і функціонування IP-телефонії	-	-	-	-	+
40	Основи побудови і функціонування АТМ	-	-	-	-	+
41	Основи побудови та функціонування ЦСК	-	-	-	-	+
42	Охорона праці в галузі	-	-	-	+	+
43	Побудова транспортної системи SDH первинної мережі (змішаний дистанційний курс)	-	-	-	-	+
44	Пожежна безпека	-	-	-	-	+
45	Практикум з теоретичної механіки на основі систем комп'ютерної алгебри	-	+	-	-	-
46	Прикладна механіка	+	-	-	-	-
47	Розрахунок великих будівельних конструкцій	+	-	-	-	-
48	Система розпізнавання образів	+	-	-	-	-
49	Системи технологій	+	-	-	-	-
50	Системи штучного інтелекту та експертні системи	+	-	-	-	-
51	Системне програмування	+	-	-	-	-
52	Статика твердого тіла	+	-	-	-	-
53	Теорія автоматичного керування	+	-	-	-	-
54	Теорія тепло- та масопереносу у матеріалах	+	-	-	-	-
55	Теоретична механіка	-	-	-	+	-
56	Теоретична механіка: Динаміка	+	-	-	-	-
57	Теоретична механіка: Кінематика	+	-	-	-	-
58	Теоретичні основи холодильної і криогенної техніки. 1-а част.	-	+	-	-	-
59	Теоретичні основи холодильної і криогенної техніки. 2-а част.	-	+	-	-	-
60	Теорія надійності в задачах Електроенергетичних систем	-	+	-	-	-
61	Тормозна динаміка колісних машин	-	+	-	-	-
62	Тунельна спектроскопія	-	+	-	-	-
63	Універсальна конструкторська плата	+	-	-	-	-
64	Цивільна оборона	+	+	-	-	-
65	Цифрова обробка сигналів	+	-	-	-	-
66	Цифрові вимірювальні прилади	+	-	-	-	-
67	Цифрові сигнальні процесори SP56002	+	-	-	-	-
68	Цифрові сигнальні процесори DSP56307	+	-	-	-	-

Таблиця 5

Дистанційні курси з фундаментальних дисциплін (станом на 2009 р.)

№	Дисципліни	НТУУ «КПІ»	НТУ «ХП»	СДУ

1	2	3	5	8
1	Алгебра та геометрія	-	-	+
2	Вища математика	-	-	+
3	Вища математика для інженерів	-	-	+
4	Дискретна математика	-	-	+
5	Диференціальні рівняння	-	-	+
6	Загальна фізика	+	-	-
7	Загальна фізика. Тестування з курсу	+	-	-
8	Загальна хімія	+	-	-
9	Курс лінійної алгебри та аналітичної геометрії	-	+	-
10	Лінійна алгебра	+	-	-
11	Математика для економістів	+	-	-
12	Математичний аналіз	+	-	-
13	Математичний аналіз (1-й курс)	-	-	+
14	Математичний аналіз (2-й курс)	-	-	+
15	Математичні методи і моделі низькотемпературної техніки	-	+	-
16	Нарисна геометрія	+	-	+
17	Теорія ймовірностей та математична статистика	+	-	-
18	Основи дискретної математики. Част. 1	-	+	-
19	Основи дискретної математики. Част. 2	-	+	-
20	Теорія ймовірностей та математична статистика (e)	-	-	+
21	Теорія ймовірності та математична статистика (i)	-	-	+
22	Функціональний аналіз	-	-	+
23	Хімія	-	-	+
24	Чисельні методи	-	-	+

Ще одним джерелом дослідження стали звіти Українського інституту інформаційних технологій в освіті за 2006 і 2008 рр. [14; 15] про результати оброблення і аналізу інформації, яку надано вищими навчальними закладами III-IV рівня акредитації освіти Міністерства освіти і науки України (МОНУ). Аналіз проведено на замовлення МОНУ на основі анкетування ВНЗ, які мають певні напрацювання у впровадженні дистанційного навчання.

За даними звіту у 2006 р. із загальної кількості навчальних закладів III-IV рівня акредитації освіти (218) у всіх анкетованих (103) ВНЗ використовували 3852 дистанційних курси. Загальна кількість Веб-сайтів, які забезпечували постійний доступ до ресурсів ДН, становила 136 ДК, наявність таких ресурсів засвідчили 61 ВНЗ, тобто, менше 50%. Найбільше дистанційних курсів (667) заявлено у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля, тоді як 37 ВНЗ (35,9% із опитаних) не мали жодного курсу. Не всі задекларовані дистанційні курси викладені на сайти ВНЗ, в тому числі ДК Східноукраїнського національного університету, і доступні через Інтернет (доступними є 3145 курсів), що свідчить, на думку авторів звіту, про недостатнє розуміння адміністраціями цих освітніх закладів поняття „дистанційне навчання”, яке передбачає доступ до цих курсів саме через Інтернет [14, с. 3-4].

На початку 2008 року Українським інститутом інформаційних технологій в освіті було проведено ще одне анкетування ВНЗ України III-IV рівня акредитації на замовлення МОНУ для вивчення та аналізу стану розвитку дистанційного навчання у вищих навчальних закладах за 2007 рік, а також з метою підвищення результативності наукового проекту «Створення пілотного проекту банку атестованих курсів дистанційного навчання для навчальних закладів всіх рівнів освіти», що виконується на замовлення Міністерства науки і освіти за договором №ІТ/484-2007 від 22 серпня 2007 р. у межах заходів Державної програми "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці". Аналіз було проведено на замовлення Міністерства освіти і науки Українським інститутом інформаційних технологій в освіті (УІТО) [15].

У табл. 6 [15, с.12] наведено кількісний склад наявних інформаційних ресурсів навчального призначення, що використовувалися чи могли бути використаними для дистанційного навчання у 2007 році в 113 анкетованих ВНЗ із 218 навчальних закладів III-IV рівня акредитації освіти.

Таблиця 6

Кількість інформаційних ресурсів, якими володіють ВНЗ (у розрізі регіонів)

Назва	Захід	Південь	Північ	Схід	Центр	Разом
Електронних підручників	369	12340	1017	1463	639	15828
Електронних лабораторних робіт	126	1174	769	3067	303	5439
Повних електронних тестів за дисциплінами	641	2137	1395	2296	1220	7689
Курсів дистанційного навчання	898	96	942	529	822	3287
Інших електронних ресурсів (лекції, реферати, контрольні питання тощо)	876	952	3592	12832	3170	21422

Як видно із табл. 6, крім 3287 дистанційних курсів навчальні заклади також дали інформацію про велику кількість інших електронних навчальних матеріалів (електронних підручників, лабораторних робіт, тестів та інших ресурсів), які можна використати під час укладання майбутніх ДК.

У цьому звіті також показані результати анкетування щодо перспективи створення для ДН спільного інформаційного банку. Як виявилось, більшість керівників ВНЗ України схильються до ідеї створення такого банку „як державної установи при Міністерстві освіти і науки, яка б технологічно забезпечила його функціонування як зосередженої систем накопичення і використання інформаційних ресурсів, а також централізоване керування нею з боку, знову ж таки, МОН” [15, с. 15].

В Україні робляться перші спроби створити банки Веб-ресурсів, бази даних навчальних об’єктів на основі укладених дистанційних курсів. Наприклад, відповідно до наказу ректора НТУУ «КПІ» М.З. Згуровського «Про створення Банку Веб-ресурсів навчальних дисциплін НТУУ «КПІ» як складової Єдиного інформаційного середовища НТУУ «КПІ» [16] і додатку до нього «Тимчасове положення про Банк Веб-ресурсів навчальних дисциплін Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» від 9 серпня 2009 р., в університеті приступили до створення такого банку ДК та інших електронних ресурсів в межах і для потреб цього навчального закладу та їхніх 65 партнерів [13].

У тезах доповіді Б. Шуневича „Проект побудови ієрархії навчальних об’єктів з іноземних мов для університетської бази даних” [17, с. 131-140] пропонується проект, який дасть можливість користуватися навчальними об’єктами **на рівні дистанційного курсу**, якщо він повністю відповідає потребам якогось навчального закладу, спеціальності, з такою ж кількістю годин для його вивчення або незначним розширенням чи зменшенням об’єму; **на рівні певних модулів** у цілому або з незначним коректуванням змісту, цілей та розділів модулю, **а також інших рівнях**. За допомогою відповідного програмного забезпечення доступ до цих об’єктів може бути миттєвим, а отже викладачі зможуть з невеликими затратами створювати ДК з англійської мови для учнів, студентів різних вікових категорій і рівнем знань. Ця база даних створюється на Веб-сторінці лабораторії комбінованого навчання при Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності.

Висновки. У процесі дослідження на Веб-сторінках восьми вищих навчальних закладів України виявлено 459 дистанційних курсів, з яких більшість припадає на економічні і гуманітарні дисципліни, менше на ІКТ, технічні дисципліни і найменше на фундаментальні науки. Така сама закономірність спостерігається також при укладанні ДК в зарубіжних ВНЗ [18, с. 220-221]. Це пояснюється тим, що дистанційні курси з економічних і гуманітарних дисциплін легше створити, ніж для інших дисциплін.

Багато ДК створені в двох-чотирьох варіантах. Це дає можливість студентам вибирати для навчання кращі варіанти курсів. Проте більшість із них укладені на різних віртуальних навчальних середовищах, що створює труднощі у доступі студентів до різних варіантів курсів навіть, якщо між ВНЗ, які мають ці курси, є домовленість про співпрацю. Виходом із цього становища є укладання дистанційних курсів на одному ВНЗ у всіх навчальних закладах, наприклад, Moodle. У звіті УІТО сказано, що цим ВНЗ користувалися у 2007 році вже 40 ВНЗ [15, с.10], в тому числі Львівський державний університет безпеки життєдіяльності.

Створення банку інформаційних ресурсів навчального призначення спільного користування, яким зайнялися окремі навчальні заклади, має стати одним із першочергових пріоритетів Міністерства освіти і науки.

Список використаних джерел

1. Шуневич Б. Дистанційна освіта в Україні: навчальні матеріали // Проблеми освіти. – 2003. – Вип. 31. – С. 323-342.

2. Шуневич Б. Дистанционное обучение в Украине: учебные программы, дистанционные курсы, программное обеспечение // Открытое образование. – 2003. – № 2. – М.: МЭСИ. – С. 41-48.
3. Шуневич Б. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки. Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / Ін-т вищ. осв. АПН України. – К., 2008. – 509 с.
4. Центр післядипломної освіти ВАТ Укртелекому. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://gnc.ukrtelecom.ua/study/distant>. – Заголовок з екрана. - 2009.
5. Навчально-науковий інститут заочного та дистанційного навчання Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://www.duikt.edu.ua/>. – Заголовок з екрана. - 2009.
6. Київський інститут інвестиційного менеджменту. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://kimi.kiev.ua>. – Заголовок з екрана. - 2009.
7. Лабораторія дистанційного навчання Київського національного торгово-економічного університету. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://www.knteu.kiev.ua/instit-r.html>. – Заголовок з екрана. - 2009.
8. Міжнародний науково-навчальний центр ЮНЕСКО/МПП інформаційних технологій і систем НАН України і Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://www.dlab.kiev.ua>. – Заголовок з екрана. - 2009.
9. Центр дистанційного навчання Навчальної мережі глобального розвитку Світового банку Національної академії державного управління при Президентові України. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://www.uapardlc.org.ua>. – Заголовок з екрана. - 2009.
10. Проблемна лабораторія дистанційного навчання Національного технічного університету “ХПІ”. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://users.kpi.kharkov.ua/lre>. – Заголовок з екрана. - 2009.
11. Лабораторія дистанційного навчання Сумського державного університету. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://dl.sumdu.edu.ua>. – Заголовок з екрана, 2009.
12. Українська система дистанційного навчання. – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://www.udl.org.ua>. – Заголовок з екрана. - 2009.
13. Український інститут інформаційних технологій в освіті Національного технічного університету України «КПІ» – Режим доступу до Веб-сторінки: <http://udec.ntu-kpi.kiev.ua>. – Заголовок з екрана. - 2009.
14. Стан розвитку дистанційного навчання в Україні (станом на 01.11.2006). – К.: УІТО, 2006. – 14 с.
15. Стан розвитку дистанційного навчання в Україні (станом на 11.02.2008). – К.: УІТО, 2008. – 19 с.
16. Про створення Банку веб-ресурсів навчальних дисциплін НТУУ «КПІ» як складової Єдиного інформаційного середовища НТУУ «КПІ»: Наказ № 4-239 від 09.08.2009 р. – К.: НТУУ „КПІ”, 2009. – 1 с.
17. Шуневич Б. Проект побудови ієрархії навчальних об'єктів з іноземних мов для університетської бази даних // Проблеми розвитку інформаційного суспільства: матеріали Міжнародного форуму, Львів, 7-9 жовтня 2009 р. / УІ Міжнародна науково-практична конференція «INFORMATIO-2009: Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ»; XIII Міжнародна науково-практична конференція УкрІНТЕІ «Побудова інформаційного суспільства: ресурси і технології». – К.: УкрІНТЕІ, 2009. – С. 131-140.
18. Іванів О. Розвиток дистанційного навчання в університеті Міннесоти (США) // Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій в науці, освіті та економіці: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 9–11 квітня 2009 р. Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2009. – С. 220-221.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВНЕДРЕНИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ КУРСОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ

Иванов О.В.

Аннотация

В статье проведен анализ внедрения дистанционных курсов (ДК) различной тематики (экономические дисциплины, с информационно-коммуникационных технологий, технические, гуманитарные и фундаментальные дисциплины) в высших учебных заведениях Украины до 2009 года, а также описаны первые попытки создания банка и базы данных на основе этих ДК. Статья сопровождается списками дистанционных курсов, отдельно с каждой из

упомянутых выше пяти тематик, созданных в восьми вузах нашей страны.

Ключевые слова: дистанционный курс, виртуальная учебная среда, банк Веб-ресурсов, база данных учебных объектов.

PRESENT STATE OF DISTANCE COURSES IMPLEMENTATION AT HIGHER SCHOOLS OF UKRAINE

Ivaniv O.

Resume

The article deals with the distance courses (DC) implementation of different subjects (economics, information and communication technologies, technical, and humanitarian disciplines) at higher educational institutions of Ukraine till 2009 as well as the first attempts to create a bank and a database for the DCs. The article is accompanied by a lists of distance learning courses, separately for each of the above mentioned five themes established at the eight universities in this country.

Keywords: distance course, virtual learning environment, bank of Web-resources, database of learning objects.